

2/2019

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

2/2019

www.sakkoulasbooks.gr

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ Ε.Ε.

ΑΘΗΝΑ: Σόλωνος 86 - 106 80 • Τηλ.: 210.3623586 - 210.3623743 • Fax: 210.3610425
email: info@sakkoulasbooks.gr - www.sakkoulasbooks.gr

ISSN 1105-9397
10001399

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ Ε.Ε.

ΕΤΟΣ 2019	ΑΠΡΙΛΙΟΣ- ΙΟΥΝΙΟΣ	ΤΕΥΧΟΣ 2
-----------	-------------------	----------

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σημείωμα Σύνταξης.....	249
------------------------	-----

A. ΦΑΚΕΛΟΣ: Η κρίση του Κράτους Δικαίου στην ΕΕ

<i>Προλογικό Σημείωμα</i>	251
---------------------------------	-----

I. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως Ένωση Δικαίου. Απειλείται σήμερα το κράτος δικαίου στην ΕΕ;

<i>Αικατερίνη Σακελλαροπούλου</i> , Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως ένωση δικαίου.....	253
<i>Ευάγγελος Βενιζέλος</i> , Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως «Ένωση Δικαίου» – Απειλείται σήμερα το Κράτος Δικαίου στην ΕΕ;.....	263
<i>Χρήστος Ράμμος</i> , Η Ευρώπη ως κοινότητα δικαίου	275
<i>Αντώνης Μεταξάς</i> , Μετά την Ευρώπη τι; Πέρα από τη φενάκη της μη θνητότητας	289

II. Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και η νομολογία του Δ.Ε.Ε. και του Ε.Δ.Δ.Α.

<i>Ευγενία Πρεβεδούρου</i> , Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης μέσα από τις πρόσφατες αποφάσεις του ΔΕΕ	301
<i>Πέτρος Αλικάκος</i> , Η ελευθερία έκφρασης των δικαστικών λειτουργών κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ	325
<i>Βαρβάρα Μπουκουβάλα</i> , Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης μέσα από τις αποφάσεις του δικαστηρίου του Στρασβούργου	339

B. ΜΕΛΕΤΕΣ

<i>Κώστας Σταμάτης</i> , «Κοινό περί δικαίου αίσθημα»; Ανασκευή και επικοινωνιακή αντιπρόταση	361
<i>Παναγιώτης Ι. Κανελλόπουλος</i> , Η Ευρωπαϊκή ενοποίηση με ή χωρίς το Ηνωμένο Βασίλειο	393

Γ. ΑΦΙΕΡΩΜΑ: Η ελευθερία της έκφρασης και της επικοινωνίας (επιμ. Α. Παυλόπουλος)

I. Μελέτες

- Michel Verreaux*, Η ελευθερία της έκφρασης στη νομολογία των συνταγματικών δικαστηρίων, μετάφραση Πάνος Αλευρόπουλος..... 405
- Αναστάσιος Παυλόπουλος*, Όσο ισχυρότερη η ελευθερία της έκφρασης, τόσο ισχυρότερη και η δημοκρατία; 433

II. Νομολογία

- Ανώτατο Δικαστήριο Η.Β., *Lee v Ashers Baking Company Ltd and others, Gay Cake*, μετάφραση - παρατηρήσεις *Νικολέτα-Συμέλα Μαυρομάτη/ Δημήτριος Νικολαΐδης*..... 457
- Πρωτοδικείο Frankfurt am Main 10.09.2018-2-33 (310/18), Η ρητορική του μίσους στα social media, μετάφραση *Μαρία Κουλέλη*..... 486
- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Υπόθεση CENGİZ και άλλοι κατά Τουρκίας, απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2015, αρ. προσφ. 48226/10 και 14027/11, Μπλοκάρισμα του youtube και ελευθερία της έκφρασης, μετάφραση *Γεώργιος Ιερώνυμος Πρινιανάκης / Ειρήνη Χίσσα*..... 495
- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Υπόθεση E.S. κατά Αυστρίας, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2018, αρ. προσφ. 38450/12, Ελευθερία της έκφρασης και βλασφημία, μετάφραση *Βασίλειος Βούρας / Γρηγόριος Καραδαΐδης / Γρηγόριος Λειβαδάς*..... 518

Δ. ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

- Νικόλαος Μπλόσκας*, Απαλλοτριώσεις προς αποκατάσταση ακτημόνων και προσφύγων: Το ζήτημα της πρότερης καταβολής αποζημίωσης..... 539

Ε. ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

- Αλφαβητικά Ευρετήρια 559
- Αριθμητικά Ευρετήρια 561

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ
Revue trimestrielle de théorie et de pratique constitutionnelles
helléniques et européennes

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΝΙΚΟΣ ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, ΤΖΟΥΛΙΑ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΡΑΓΓΑ,
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ, ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΑΝΤΙΚΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΥΡΙΑΣ, ΠΕΤΡΟΣ Ι. ΠΑΡΑΡΑΣ,
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΚΟΥΡΗΣ, ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΦΛΟΓΑΪΤΗΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΠΑΝΟΣ ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΕΤΡΟΣ ΑΛΙΚΑΚΟΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ,
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΟΥΡΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΑΡΑΔΑΪΔΗΣ,
ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΛΕΛΗ, ΝΙΚΟΛΕΤΑ-ΣΥΜΕΛΑ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ, ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΛΕΙΒΑΔΑΣ,
ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΛΟΣΚΑΣ, ΒΑΡΒΑΡΑ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ,
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΡΙΝΙΑΝΑΚΗΣ, ΕΥΓΕΝΙΑ ΠΡΕΒΕΔΟΥΡΟΥ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΑΜΜΟΣ, ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ, ΕΙΡΗΝΗ ΧΙΣΣΑ, MICHEL VERREAUX

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΕΛΛΗΣ
ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΚΟΥΤΝΑΤΖΗΣ, ΔΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΚΟΥΤΝΑΤΖΗΣ
ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΟΥ

Τα κείμενα για δημοσίευση υποβάλλονται στη Συντακτική Επιτροπή στην ηλεκτρονική
διεύθυνση: skoutnat@law.duth.gr. Τα αποστέλλομενα κείμενα δεν επιστρέφονται.
Βιβλία και ανάτυπα αποστέλλονται στη διεύθυνση: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ Ε.Ε.
Σόλωνος 86, 106 80 Αθήνα, τηλ: 210 3623586 , 210 3623743, fax: 210 3610425, με την
ένδειξη «Για το περιοδικό ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ»

Σύντμηση για παραπομπές: ΤοΣ 2/2019
Citation: ToS 2/2019

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 80,00 €

ΓΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ, ΔΗΜΟΥΣ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ, Α.Ε. κ.λπ. 175,00 €
ΓΙΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΑΕΙ 50,00 €

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ – ΕΚΔΟΣΗ

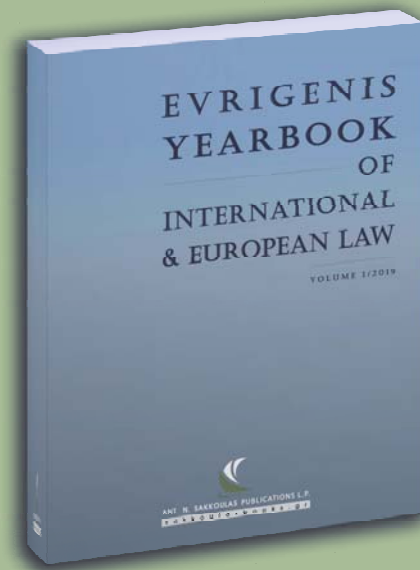
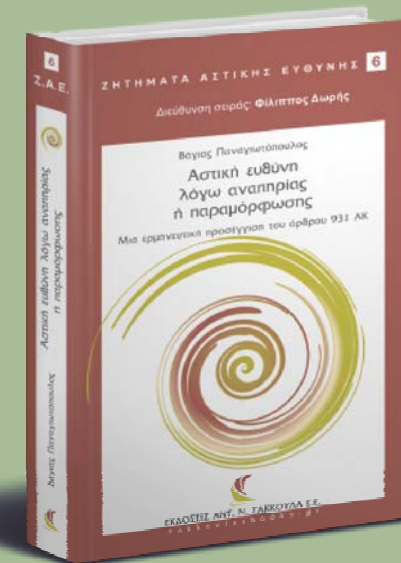
Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Ε.Ε. , Σόλωνος 86 ,106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210-3623.586, 210-3623.743, Fax: 210-3610.425

www.sakkoulasbooks.gr

info@sakkoulasbooks.gr

ISSN 1105-9397

ΝΕΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΕΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ Ε.Ε.
www.sakkoulasbooks.gr

Σόλωνος 86, Αθήνα